

Hur fritidsaktiviteter formar ungdomars identitet

Av: Naruepanat Sae-Ung och Patricia Aurelia Ramirez

Handledare: Paul Fuehrer

Södertörns högskola | Institutionen för samhällsvetenskaper

Kandidatuppsats 15 HP

Sociologi | Höstterminen 2020

Sammanfattning

Syftet med denna studie är att söka förståelse för hur fritidsaktiviteter formar ungdomars identitet. Studien är en jämförande undersökning av ungdomar som kommer från hushåll med olika socioekonomiska förutsättningar. Studien undersöker olika faktorer som har betydelse för hur ungdomar väljer att spendera sin fritid och hur utformandet av ungdomars identitet sker genom det. Empirin har samlats in genom kvalitativa semistrukturerade intervjuer med ungdomar i åldern 17–18 år från välbärgade samt socioekonomiskt utsatta områden. Respondenterna har delat med sig av tankar kring bland annat fritidsaktiviteter och ungdomskulturen. Studien tar avstamp från Erving Goffmans teori om dramaturgi och Bourdieus teorier om kapital, habitus och fält.

Studien resultat visar att det finns tydliga skillnader när det gäller hur ungdomar från olika områden spenderar sin fritid. Resultatet visar att ungdomar från välbärgade områden tyckte att det är viktigt att hålla sig sysselsatt inom organiserade fritidsaktiviteter som till exempel handboll, hockey och innebandy och det sågs tydligt att lagsport är en populär trend. Hos ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden var organiserade fritidsaktiviteter mer populära. Kvällsaktiviteter ansågs som trendiga hos dessa ungdomsgrupper där till exempel aktiviteter som kvällspromenader, parkhäng och kvarterhäng ingår. Ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden känner dessutom en starkare tillhörighet till sina kvarter och spenderar därför sin fritid inom dessa platser.

Abstract

This study aims to seek an understanding of how leisure activities shape young adults' identity by conducting a comparative study between young adults who come from households with different socio-economic conditions. This study also focuses on the factors that play a role in how young adults choose to spend their spare time and how the shaping of young adults' identities takes place through it. The empirical data has been collected through qualitative semi-structured interviews with young adults from affluent and deprived areas aged 17–18. The participants have shared thoughts about leisure activities and youth culture, among other things. This study is based on Erving Goffman's theory about dramaturgy and Bourdieu's theories of capital, habitus and field.

The study's results show that there is a clear difference in how young adults from different areas spend their spare time. The results show that young people from affluent areas think that it is important to stay busy in a leisure activity such as handball, hockey and football and it was clear that team sports are a popular trend. A popular trend that was seen among young people from socio-economically disadvantaged areas was evening activities where, for example, activities such as evening walks, park hangouts and neighborhood hangouts are included. Young people from socio-economically disadvantaged areas also feel a stronger sense of belonging to their neighborhoods and therefore spend their free time in these places

Populärvetenskaplig sammanfattning

Denna studie söker svar på hur fritid formar ungdomars identitet. Studien bygger på intervjuer med ungdomar i åldern 17–18 år från välbärgade respektive socioekonomiskt utsatta områden. Svaren har analyserats med hjälp av olika teoretiska perspektiv som återfinns inom forskningsområdet.

Studien visar att det finns tydliga skillnader när det gäller hur ungdomar spenderar sin fritid. Resultaten visar att ungdomar från välbärgade områden spenderar sin vardag i innerstan och deras tankesätt och syn på fritid styrs av pengar eftersom de har en kapitalistisk bild av verkligheten. Ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden spenderar helst sin vardag runtomkring sina kvarter och deras tankesätt och syn på styrs av bland annat kulturella värderingar eftersom de har en rationell bild av samhället.

Förord

Genom denna uppsats har båda studenterna haft lika stort ansvar för alla delar. Det är svårt att urskilja de enskilda delarna då uppsatsens skrivits gemensamt. Båda studenterna närvarade även under alla intervjuer.

Vi vill först och främst tacka alla våra medverkande respondenter som har tagit sin tid och varit villiga att ställa upp på intervjuerna. Denna studie hade inte varit möjligt att genomföra utan ert deltagande. Tack för att vi fick ta del av era intresseväckande resonemang och perspektiv.

Slutligen vill vi rikta ett uppriktigt tack till vår handledare Paul Fuehrer som har gett oss lärrika tips, idéer och synpunkter till uppsatsen. Det hade inte varit möjligt att få ihop uppsatsens olika delar utan din handledning, stort tack!

Innehåll

1. Inledning	1
1.2 Syfte och frågeställningar	2
1.3 Avgränsning	3
1.4 Definitioner	4
1.5 Disposition	4
2. Tidigare forskning	5
2.2 Ungdomars deltagande i aktiviteter	5
2.3 Ungdomars förhållande till sociala konstruktioner	6
2.4 Ledig tid och planering	6
2.5 Sammanfattning av tidigare forskning	7
3. Teoretisk referensram	9
3.1 Erving Goffman: det dramaturgiska perspektivet	9
3.2 Bourdieu om smakreferenser	10
3.3 Habitus	11
3.4 Fält	11
3.5 Kapital	12
3.6 Sammanfattning av uppsatsens teoretiska perspektiv	13
4. Metod	14
4.1 Metodologisk ansats	14
4.2 Urval	15
4.3 Datainsamlingsmetod	17
4.4 Praktiskt genomförande	18
4.5 Dataanalys	19
4.6 Trovärdighet	20
4.7 Tillförlitlighet	20
4.8 Etiska principer	20
4.8.1 Informationskravet och samtyckeskravet	20
4.8.2 Konfidentialitetskravet	21
5. Resultat och analys	22
5.1 Ungdomars tankar om fritid	22
5.2 Familj och vänners påverkan på fritidsaktiviteter	25
5.3 Pengars inflytande på fritid	27
5.4 Social/ allmän fritid	30
5.5 Privat fritid	32
5.6 Normer och värderingar inom ungdomskulturen	33
6. Diskussion och slutsats	36
7. Referenser	40
8. Bilagor	43
8.1 Intervjuguide	43

1. Inledning

Det finns en debatt som handlar om hur ungdomar påverkas av att bo i olika bostadsmiljöer. När människor väljer var de ska bo, påverkar deras ekonomi, sociala resurser och preferenser deras sökprocess och slutligen bostadsval. Emellertid bestäms bostadsvalet inte bara av hushållens egenskaper utan också av egenskaperna hos bostäderna som de väljer bland. Ungdomar kan ha föräldrar med olika inkomster som påverkar ungdomarnas tankesätt om samhället och deras vardag på olika sätt (Andersson och Malmberg 2016). Det kan bland annat finnas de som kommer från en överklass där ungdomarna kan öka sina utbildningsmöjligheter och sociala nätverk. Tvärtom blir det för ungdomar som bor i segregerade områden, där det finns färre möjligheter för dem.

Ungdomar från olika bostadsområden kan ha olika tankesätt om fritid. Ungdomar som växer upp inom ett område som har ett stort innehav av ekonomiskt kapital har till sin fördel fler val av fritidsaktiviteter. Tvärtom blir det för ungdomar som växer upp inom ett område som har ett mindre innehav av ekonomiska tillgångar. Fritid är en viktig aspekt av ungdomars dagliga liv. Olika fritidsaktiviteter öppnar nya utmaningar för ungdomar och de utvecklas som person och skapar vänskapsrelationer, vilket är viktigt för identitetsskapandet.

När individer umgås med andra människor skapar de en självbild av sig själva i andras ögon. För att förstå hur fritid spelar en viktig roll i individens dagliga liv bör vi få en fullständig förståelse för hur olika faktorer som till exempel kapital påverkar individens möjlighet till val av fritidsaktiviteter. Denna uppsats kommer att utgå ifrån en jämförande studie av ungdomar från olika bostadsområden, där fokus kommer ligga på hur olika fritidsaktiviteter påverkar ungdomars identitetsskapande.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att söka förståelse för hur fritidsaktiviteter formar ungdomars identitet. Fokus kommer ligga på en jämförande studie mellan ungdomar från olika hushåll med skilda socioekonomiska förutsättningar. Studiens utgångspunkt blir att studera vilka faktorer som spelar roll på hur ungdomar spenderar sin fritid och hur utformandet av deras identitet sker genom det.

Studien omfattar begrepp som socioekonomiskt utsatta områden, välbärgade områden, fritid och identitet. Följande frågeställningar kommer att besvaras under studiens gång:

- Hur påverkar fritidsaktiviteter ungdomars identitetsutveckling?
- Hur skiljer sig val av fritidsaktiviteter mellan ungdomar från välbärgade respektive socioekonomiskt utsatta områden?
- Hur påverkar ungdomskulturen ungdomars syn på fritid?

1.3 Avgränsning

Identitet

Enligt Gidden och Sutton omfattar begreppet identitet i sociologin hela problematiken i förhållandet mellan det kollektiva och individuella förhållandet av människors självbild (Gidden och Sutton 2013, s.500). I denna studie kommer begreppet identitet att handla om vilken inverkan normer och värderingar har på olika ungdomsgrupper när det kommer till deras val av olika fritidsaktiviteter. Normer och värderingar påverkar människors handlingar, tankesätt, attityd och intressen. Våra värderingar hjälper oss att definiera vilka vi är. Det är en del av vår identitet. Medan normerna fastställer de sociala acceptabla attributen för en individuell identitet.

Fritid

Begreppet fritid är ett ganska brett begrepp. Gidden och Sutton definierar fritid som en tid som ägnas åt aktiviteter som varken är arbets- eller hushållsuppgifter, och mer för avkoppling och rekreation (Gidden och Sutton 2013, s.353). Det är en återskapande tid som den används efter eget gottfinnande. Genom en avgränsning av begreppet fritid kommer denna studie att med fritid menas både *organiserade* aktiviteter (aktiviteter inom en förening) och *oorganiserade* aktiviteter (aktiviteter som inte ingår i en förening).

1.4 Definitioner

Tonåring/ ungdom kan delas in i olika åldersfaser. En tonåring, eller ungdom, är en person som faller inom åldrarna 13 till 19 år. Ordet "tonåring" förknippas ofta med ungdom (Ungdomsstyrelsen 2010). Ungdom definieras som en övergångsperiod mellan barndom och vuxen ålder. Det innehåller några stora förändringar, som i kroppen och hur en ung person förhåller sig till världen (Nationalencyklopedin 2020).

Ungdomskultur är ungdomsbaserade subkulturer som skiljer sig från samhällets stereotypiska normer och värderingar genom en kulturell yttring. Detta begrepp används om särskiljande stilar och uttryck hos speciella ungdomsgrupper och det kan handla om ritualer, symboler och föreställningar som knyts till ungdom i allmänhet (Nationalencyklopedin 2020).

Socioekonomiskt utsatt område avser områden som har det mindre bra ekonomiskt (Riksrevisionen 2020).

Välbärgat område avser områden som har det bra ekonomiskt (Statiska Centralbyrån 2020a).

1.5 Disposition

Uppsatsen forskningsområde kretsar kring hur ungdomar formar sin identitet genom olika fritidsaktiviteter. Teoretikerna Goffman och Bourdieu har använts för att besvara uppsatsens frågeställningar. Avsnitt om metod ger en redogörelse av de metodologiska angreppssätt, urval, datainsamling och analys, samt etiska överväganden. Resultat- och analysavsnitt består av teman: ungdomars tankar om fritid, familj och vännerns påverkan på fritidsaktiviteter, pengars inflytande på fritid, social/ allmän fritid, privat fritid och normer och värderingar inom ungdomskulturen. Avsnittet avslutas med en diskussion och reflektion om ungdomars fritid och ungdomskulturen som därmed svarar på uppsatsens frågeställning och syfte.

2. Tidigare forskning

Presentationen i detta kapitel följer de centrala teman som identifierats under genomgången av tidigare forskning. Dessa inkluderar teman som aktiviteter i relation till sociala konstruktioner till ungdomars deltagande i aktiviteter.

2.1 Familjens inflytande på fritidsaktiviteter

Sjödins och Romans forskning (2018) tyder på att jämfört med arbetarklassföräldrar registrerar medelklassföräldrar oftare sina ungdomar i organiserade aktiviteter i syfte att öka deras utsikter till framtida framgång i utbildning och arbetsliv. Organiserade aktiviteter ses som ett viktigt bidrag till reproduktionen av social klass. Baserat på Bourdieus förståelse av social klass bidrar denna studie genom att utforska klassbaserade resonemang om fritidsaktiviteter bland svenska föräldrar. Sverige ger ett markant annat institutionellt och socialt sammanhang än vad som vanligtvis finns i litteraturen. I denna studie analyseras kvalitativa intervjuer med 37 föräldrar i arbetarklassen och medelklassen. Resultaten visar likheter i föräldrars resonemang, vilket tyder på att svensk föräldrakultur och barnförädlingsideal delvis går över klassgränser. De föreslår dock också att medelklassföräldrarna vanligtvis betraktar aktiviteter utanför skolan som viktigare och registrerade sina ungdomar i fler aktiviteter än arbetarklassens föräldrar. En preliminär slutsats är att föräldrarnas lägre deltagande nivåer förklaras inte bara av kulturella och ekonomiska resurser utan också av begränsad kontroll över arbetstid.

2.2 Ungdomars deltagande i aktiviteter

Tidigare studier visar att föräldrarnas ekonomiska och kulturella kapital är fortfarande de viktigaste indikatorer för deras barns utbildning. Behtouis (2019) studie handlar om att utforska de faktorer som påverkar unga svenska människors deltagande i aktiviteter. Förutom det handlar hans studie om att undersöka ungdomars tillgång till olika typer av aktiviteter utanför skolan och om deras deltagande i aktiviteter påverkar deras utbildningsprestanda och förväntningar. Behtouis (2019) studie kretsar kring ungdomar som går sista året i grundskolan i Sverige och som tillhör olika invandrarbakgrund och sociala klass.

Undersökningen visar på att det finns signifikanta och positiva samband mellan ungdomars skolprestationer och deras deltagande i idrottsaktiviteter eller kulturella aktiviteter. Dock fanns det ett negativt samband mellan deras skolprestationer och deltagandet i fritidshus eller fritidsgård. Resultatet visade även att kön, sociala klass och migrantbakgrund påverkar ungdomars deltagande i aktiviteterna.

2.3 Ungdomars förhållande till sociala konstruktioner

Abbott-Chapmans och Robertsons (2013) forskningstema handlar om ungdomars förhållande till sociala konstruktioner. Enligt Abbott-Chapman och Robertson kan ungdomar uppfattas som en social konstruktion då de består av varierande grupper där deras mening och kunskap formas av den sociala omgivningen. Ungdomar relaterar fritidsaktiviteter med hemmet, grannskap, privata och offentliga utrymmen. Sociala och rumsliga sammanhang påverkar ungdomars fritidsaktiviteter, därmed formas deras självkänsla och sociala tillhörighet utifrån det. Abbott-Chapman och Robertson studie är baserad på två datainsamlingsmetoder. En form av enkätstudie och kvalitativa intervjuer som utfördes i Australien.

Enkätundersökningen är baserad på studenter från årskurs 9 och första års gymnasiestudenter. Totalt deltog 256 stycken studenter i enkätundersökningen. För att förstärka analysen utförde forskarna 58 stycken intervjuer, där 28 stycken flickor och 30 stycken pojkar deltog. I analysen har forskarna använt sig av sociokulturella begrepp med rum, plats och identitet. Abbott-Chapman och Robertson (2013) menar att de flesta ungdomarna söker privata utrymmen för att ha en säker avskildhet eller gruppaktiviteter med nära vänner. Detta ses som en del av processen för konstruktionen av "jaget". Den symboliska betydelsen av den naturliga miljön i ungdomars tankesätt ses som en viktig aspekt för fritidsaktiviteter och uppfattningar om gynnande miljöer (Abbott-Chapman och Robertson 2013).

2.4 Ledig tid och planering

Thing, Nielsen och Ottesen (2014) menar att tid och planering är ett viktigt moment i hur ungdomar spenderar sin fritid. Deras forskningstema utgår från tid och planering. För att förstå hur ungdomar spenderar sin fritid måste det samlas kunskap om deras upplägg av vardagen. Deras studie är baserad på 12 gruppintervjuer med gymnasieelever från Danmark. Analysen kretsar kring hur ungdomar förhåller sig till och hanterar tidspress mellan skola, arbete och fritid. Thing, Nielsen och Ottesen använder sig av Arlie Hochschilds teori om *the time bind*. Deras koppling till teorin är att tid att uppleva, upplevs som ett tryck och en

begränsning (Thing, Nielsen och Ottesen 2014). Dessutom används Norbert Elias teori om figuration där han hävdar att tiden inte bara är en fysisk sak utan också något som konstrueras av sociala relationer i de nätverk (figurationer) som människor är en del av. Unga människors förståelse av vardagen och deras upplevelser av kraven för deras engagemang i de tre områden i deras liv (skola, arbete och fritid) skapar en varierad ny kunskap om deras fritid. Medelklassens studenter har en positiv syn på idrott, däremot gör kraven i vardagen det svårt för ungdomarna att finna tid för idrott. Kraven i vardagen ger däremot inte alltid de rätta förutsättningarna för att hitta tid för idrott. Vissa studenter som kommer från en medelklassfamilj väljer att styra sina liv enligt en ”tidsansvarig plan” där de hanterar och optimerar tiden. Dessa ungdomar lyckas delta i sport. En annan grupp av dem har svårt att få tidsstrukturen att delta i sport. De skjuter upp behovet av motion på fritiden, även om de vill ha tid för sport.

2.5 Sammanfattning av tidigare forskning

Alla presenterade studier undersöker intressanta teman som är relaterade till ungdomar och fritid. Många av dessa forskningsteman ligger väldigt nära vårt eget forskningsområde. Det finns däremot en del detaljer som skiljer vår studie från artiklarna från de tidigare forskningarna.

Ungdomars förhållande till sociala konstruktioner

Idén till sociala konstruktioner är att individen skapas och formas av samhället de lever i. Tid och plats har ett starkt inflytande på hur individer ser på varandra och hur deras beteende tolkas. Abbott-Chapman och Robertson (2013) studie handlar om ungdomars aktiviteter i förhållande till sociala konstruktioner. De menar att ungdomar (i åldrarna 15–16) relaterar begreppet “sociala konstruktioner” med hemmet, grannskap, privata och offentliga utrymmen till ungdomars fritidsaktiviteter. Deras studie säger inget om ungdomarnas bakgrund. Vår studie utgår från ungdomar som kommer från välbärgade områden respektive socioekonomiskt utsatta områden. Dessutom utgår vår studie från ungdomar i åldrarna 17 till 18 år.

Tid och planering

Att planera aktiviteter skapar ett strukturerat upplägg av en individs vardag. Det ger individer en översikt över deras mål och prioriteringar i vardagen. Planering hjälper individer att göra

en god vana att organisera och strukturera våra dagliga aktiviteter. Thing, Nielsen och Ottesen (2014) studie ger en överblick om hur medelklassungdomar lägger upp sitt upplägg av fritid. Thing, Nielsen och Ottesen (2014) studie handlar endast om hur ungdomar från medelklassen ser på sin fritid. Deras studie säger ingenting om arbetarklassen och överklassen. Vår studie går ut på en jämförande studie mellan ungdomar från välbärgade områden respektive socioekonomiskt utsatta områden.

Familjens inflytande på fritidsaktiviteter

Föräldrar har ett inflytande på ungdomars val av fritid. De underlättar, begränsar och formar ungdomars utveckling av fritidsfärdigheter, intressen och deltagande på många sätt; genom bland annat sina egna fritidsintressen, ekonomiskt stöd för lektioner och utrustning, aktiviteter och evenemang. Det är inom familjer som individer lär sig färdigheter, intressen, attityder och beteenden. Sjödin och Roman (2018) studie handlar om hur arbetarklassföräldrar respektive medelklassföräldrar resonerar kring barns deltagande i organiserade aktiviteter. Deras studie ger inget resonemang om hur barnen resonerar kring deltagande i dessa aktiviteter. Förutom en jämförande studie handlar vår studie om att förstå hur ungdomars relation till olika fritidsaktiviteter.

Ungdomars deltagande i aktiviteter.

Föräldrarnas ekonomiska och kulturella kapital kan vara viktiga faktorer som bidrar till att deras ungdomar deltar i aktiviteter utanför skolan. Deltagandet i idrottsaktiviteter eller kulturella aktiviteter utanför skolan ses som en viktig faktor för ungdomarnas skolprestation medan att deltagandet i fritidshus ses som en negativ faktor för deras skolprestation. Behtouis (2016) studie handlar om olika faktorer som kan påverka ungdomars deltagande i aktiviteter och deras tillgång till olika typer av aktiviteter utanför skolan. Behtouis studie tar upp om ungdomar i åldrarna 16 år som har en invandrarbakgrund. Han gör en koppling till social klass. Studien säger inget om ungdomar som inte har en invandrarbakgrund. Förutom en jämförande studie om ungdomars fritidsaktiviteter handlar vår studie också om att förstå ungdomskulturen hos ungdomar.

3. Teoretisk referensram

I detta avsnitt redogörs för våra teoretiska utgångspunkter. Dessa inkluderar teoretiker som Erving Goffman och Pierre Bourdieu. Dessutom ges en överblick av viktiga teoretiska begrepp som dramaturgi, habitus, fält och kapital. Goffmans teori om dramaturgi ger en förklaring till hur mänskliga interaktioner är beroende av tid och plats. Detta kan förklara hur ungdomar lägger upp sin bild av fritid då det kan ses som en teaterscen. Fritid kan kopplas till två olika regioner, den främre och den bakre regionen. Inom dessa regioner väljer ungdomar att ha en specifik roll där de vill lägga fram det bästa bilden av sig. Bourdieu använder habitus som en central idé för att analysera strukturen i samhället. Olika ungdomsgrupper har olika smakpreferenser när det kommer till val av fritidsaktiviteter. För att förstå detta gäller det att förstå kopplingen mellan distinktionen och strukturen i samhället.

3.1 Erving Goffman: det dramaturgiska perspektivet

Erving Goffman studerade på 1940-talet och framåt människor och deras interaktioner, främst i mikrosociologiska sammanhang med fokus på människors vardagsliv. Goffman la märke till att människor ibland planerar sitt uppförande och sina framträdanden i sociala miljöer. En central observation är enligt Goffman att människor tenderar att agera annorlunda i sociala miljöer än när de är ensamma. De vill också lägga fram den bästa presentation av sig själva. Social interaktion liknas av Goffman vid en teaterföreställning, och han likställer människor i vardagen med skådespelare på en scen, där var och en av aktörerna spelar olika roller. Publiken består av andra individer som observerar rollspel och reagerar på föreställningarna (Goffman 2014, s.30).

Goffman (2014, s.44) menar att människors handlande kan analyseras med hjälp av ett begrepp som han kallar "dramaturgi". Han väljer att bryta upp dramaturgin i två olika delar. Den första delen kallas för den främre regionen, där skådespelarna är på scenen inför en publik. Deras medvetande om publiken och publikens förväntningar på rollerna de ska spela påverkar skådespelarens beteende. Den andra delen av Goffmans strategi kallas för den bakre regionen. Här får individen vara sig själv och bli av med de roller som de spelar och när de står framför andra människor. Den bakre regionen är ett mycket mer privat område i varje individs liv. Fritid kan uppfattas som en teaterscen där varje individ ses som en skådespelare.

Den främre och bakre regionen används därför som en metafor för att beskriva hur människor förhandlar om självpresentation över rumsliga inställningar i närvaro av olika publik.

Tanken med Goffmans teori är när människor interagerar tillsammans i sociala miljöer är de ständigt engagerade i processen med intryckshantering, där var och en försöker presentera sig och bete sig på ett sätt som förhindrar förlägenhet av sig själva eller andra (Goffman 2014 s. 45). Detta görs främst av varje person som är en del av interaktionen som arbetar för att säkerställa att alla parter har samma definition av situationen. Vilket betyder att alla förstår vad som är tänkt ska hända i den situationen, vad det förväntas av de andra inblandade, och därmed hur de själva ska bete sig (Goffman 2014, s. 46).

3.2 Bourdieu om smakreferenser

I sin bok *Distinction A Social Critique of the Judgement of Taste* (2010) försökte Bourdieu utveckla en sociologisk teori om smak och livsstil. Bourdieu ansåg att det var smaken och livsstilen hos enskilda människor som delade upp samhället i sociala klasser.

Kulturellt kapital är en av de avgörande faktorerna i samhällets fragmentering. Till exempel fritidsaktiviteter som går att stöta på i vardagen delar samhället i flera grupper. Ett besök på ett museum, en biograf eller utställning i ett galleri kan ingå i kultur kapitalet. Människor som inte tillbringar sin fritid på detta sätt föredrar andra aktiviteter, de förlorar sin kulturella anda. Denna uppdelning skapar en kamp mellan olika sociala grupper i samhället. I enskilda grupper bildar människor relationer med varandra. Enligt Bourdieu är estetisk känsla inte medfödd, utan det är något som förvärvas och lärs från tidig ålder (Bourdieu 2010, s.60). Vilken familj barnet är född i och hur han eller hon växer upp spelar en stor roll.

Bourdieu antar att smak inte är något individuellt, utan det är något som formas av samhället. Smak är därför inte en egenart hos människor, som alla har av naturen. Utan det kommer från socialisering och i vilken social miljö en rör sig i (Bourdieu 2010, s.65). Det är så människor tillhör ett visst socialt fält. För att kunna förstå Bourdieus syn på smak är det nödvändigt att först ta en kort titt på grunderna i Bourdieus bredare teori. Dessa teorier är; habitus, fält och kapital.

3.3 Habitus

För Bourdieu är begreppet habitus inriktad till de sociala strukturerna inom ett specifikt område och viktigt för sociologisk analys av samhället (Bourdieu 1992, s.50). Verkligheten är enligt Bourdieu ett socialt begrepp (Bourdieu 1992, s.57). Att existera är att existera socialt och det som är verkligt är relationellt till individens sociala omgivning. Bourdieu definierar habitus som en strukturerande struktur, som organiserar/ påverkar individens övriga strukturella positioner (Bourdieu 1992, s.60). Habitus är det kognitiva systemet för strukturer som är inbäddade hos en individ. Det är de interna representationerna av externa strukturer. Habitus består av individens tankar, smaker, övertygelser, intressen och förståelse av världen omkring oss och skapas genom primär socialisering till världen genom familj, kultur och utbildningens mil (Bourdieu 1992, s. 75).

Enligt Bourdieu har habitus potential att påverka våra handlingar och att konstruera vår sociala värld (Bourdieu 1992, s.77). De interna och externa världarna betraktas av Bourdieu som ömsesidigt beroende sfärer och på grund av den flytande karaktären hos habitus som förändras med ålder, resor, utbildning, föräldraskap etc. (Bourdieu 1992, s.79). Inga två individers habitus kommer att vara densamma. En viktig punkt inom Bourdieus teori är att habitus begränsar men inte bestämmer tanken och handling. Om en individ både är reflekterande och medveten om sitt egen habitus, har de potentialen att observera sociala fält med relativ objektivitet (Bourdieu 1992, s.88).

3.4 Fält

Fältteorin är vad Bourdieu kallar det sociala rummet. Enligt Bourdieu delas samhället upp i områden av handlingar som han definierar som "fält" (Bourdieu 2019, s.34). Varje fält har en viss praxis som fungerar där var och en har sina egna regler för åtkomst. Till exempel på utbildningsområdet är tillträdesreglerna prov. Inom sport är tillträdesreglerna pengar och samarbete. Inom fritid är tillträdesreglerna avslappning och rekreation, samtidigt status. Inom dessa områden spelar maktförhållanden ut, var och en med en specifik maktstruktur som är relaterad till det specifika fältet, habitus och kapital (Bourdieu 2019, s.34).

Det sätt som individer agerar och använder reglerna inom ett visst fält är vad Bourdieu kallar för att stärka vår position inom ett givet fält (Bourdieu 2019, s.40). Det sociala rummet kan beskrivas som ett koordinatsystem där y-axeln beskriver det totala kapitalet och x-axeln

beskriver förhållandet mellan kulturellt och ekonomiskt kapital (Bourdieu 1994, s.17). Inom koordinatsystemet finns ett så kallad fält eller sociala fält. Inom fälten sker en kamp mellan det dominerande och de med svagare positioner. Fält förändras ständigt, varje position inom fältet bestäms av individens habitus; deras tidigare prestationer, färdigheter, utbildning, sociala klass och uppfostran som alla har inflytande (Bourdieu 2019, s.45). Det är mängden sammansättningar av olika kapitaltyper som avgör vilken position en person har inom ett visst socialt område.

3.5 Kapital

Bourdieu beskriver tre typer av kapital som är kopplade till habitus och nyckeln till att förstå fältteori (Bourdieu 1992, s.72). Ekonomiskt kapital är de ekonomiska tillgångar som en person innehar. Begreppet förstås vanligtvis som valutavärden, som inkomst och tillgångar som lätt kan omvandlas till kontanter (Bourdieu 1992, s.72). Den visar hur mycket ekonomisk makt en individ eller grupp har i samhället. Socialt kapital är individens resurser av vänner, grupper, medlemskap och sociala nätverk. Begreppet kan definieras genom familj, affärsföretag, formella och informella nätverk (Bourdieu 1992, s.75). Fördelen med ett bra nätverk är att det kan ge en fördel för individerna att söka jobb. Kulturellt kapital definieras som insamling av kunskap, beteenden och färdigheter som en person kan utnyttja för att visa sina kulturella kompetenser och sociala status (Bourdieu 1992, s.75). Kulturellt kapital är den kulturella kunskapen och kompetensen som byggs upp och används av individen. Detta inkluderar också preferenser eller smak. Kulturellt kapital är en uppsättning av regler som värderar hur individer definierar andra områden och annat kapital.

Kapitalen är centrala för utformningen av en individs habitus. Bourdieu lokaliserar kapital som en del av habitus struktureringsprocess och det används av individer inom det relativa fältet som ett verktyg för att få dominans och makt (Bourdieu 1992, s.70). Vårt habitus är ett svar på frågan om varför människor uppfattar världen på ett visst sätt och agerar på ett visst sätt. Det berättar för oss vilka vi är och vad vi värderar vad våra värderingar. En del av fritidsaktiviteter avser specifika sociala klasser. Till exempel att gå på en fotbollsmatch under 1800-talet kunde betraktas som en som en aktivitet för arbetarklassen. Medan att gå på teater kunde betraktas som en borgerlig aktivitet. Det går att utöka denna uppfattning utöver de kläder som människor bär, hur de går, eller den mat de väljer. Alla dessa saker räknas som klassmärken på personen. Bourdieu hävdar genom att förstå förhållandet mellan habitus, fält

och kapital går det att förstå hur människors upplevelser både formas och utformas av sociala strukturer (Bourdieu 2019, s.60). Det är samverkan mellan dessa begrepp som formar en social handling.

3.6 Sammanfattning av uppsatsens teoretiska perspektiv

Goffman menar att jaget är en känsla av vem man är och en dramatisk effekt som framträder från den omedelbara scenen som presenteras (Goffman 2014, s.50). Goffmans resonemang är att världen är som en teaterföreställning och att individer är skådespelare (Goffman 2014, s.66). Fritid kan ses som en teaterscen där den främre och bakre regionen spelar en viktig roll. Inom dessa två regioner spelar ungdomar en specifik roll där de vill lägga fram den bästa presentation av sig själva.

Bourdieu använder fält och habitus som ett centralt teoretiskt begrepp för att analysera strukturen i samhället. Han menar att habitus och strukturell position formas av varandra och påverkar hur individen handlar. Bourdieus resonemang är att de mål och värderingar som dessa strategier bygger på bestäms av habitus. Habitus utvecklas ständigt genom erfarenhet. Olika val av fritidsaktiviteter kan ha en sammanhängande koppling till strukturen i samhället, vilket dessutom går att förstå utifrån Bourdieus teori om smakreferenser och kapitalformer. För att förstå ungdomars preferenser av fritidsaktivitet (distinktion/smak) gäller det att förstå deras sociala handling.

4. Metod

I följande kapitel presenteras diskussion kring valet av metod och urvalsförfarandet. Praktiskt genomförande, dataanalys och etiska principer behandlas också under detta kapitel.

4.1 Metodologisk ansats

Denna studie syftar till att ge svar på forskningsfrågan om vilka faktorer som spelar roll, hur ungdomar väljer att spendera sin fritid och hur utformandet av ungdomars identitet sker genom olika fritidsaktiviteter. För att kunna undersöka detta har studien utgått ifrån en kvalitativ ansats. Fördelen med kvalitativ ansats är att det ger de valda respondenter större frihet att lämna sina synpunkter och det ger forskaren chansen att ställa följdfrågor. Nackdelen med kvalitativ ansats är att resultatet inte går att generalisera.

För att förstå komplicerade problem som folkhälsoproblem eller kundpreferenser handlar det ibland att ha mer detaljerat svar än ett ja eller nej fråga, eller ett svar med en rangordning av ett till fem. Detta gör den kvalitativa metoden annorlunda från den kvantitativa metoden. Forskaren vill veta om det finns ett problem och samtidigt förstå hur de ska agera på det (Bryman 2011, s. 348). Anledningen till att den kvantitativa ansatsen valdes bort var för att vi inte ville hitta ett statistiskt samband mellan hur fritid ser ut för ungdomar från välbärgade områden och socioekonomiskt utsatta områden. Kvalitativ metod hjälper forskaren att undersöka människors sätt att reagera, resonera eller kunna särskilja och urskilja varierande handlingsmönster. En kvalitativ forskningsansats används även för att förstå trender, tankar, åsikter och för att dyka in djupare i ett problem som kan bidra till att det blir en diskussion. När respondenter uttrycker sig om varför de känner eller agerar på ett sätt kan det introducera nya ämnesområden som inte tidigare beaktas (Holme och Solvang 1997, s.79).

Aspers menar att en kvalitativ intervjustudie är som ett fundament i en kvalitativ metod (Aspers 2011, s.55). Intervjustudier är ett sätt för forskaren att få en djupare förståelse av respondenten och ämnet som forskaren vill studera. I grunden handlar intervjuerna om att vara i kontakt med fältet för att skapa det empiriska materialet. Vi ansåg att en kvalitativ intervjustudie skulle ge oss en större inblick och förstå trender i ungdomarnas fritid och hjälpa oss att se skillnaderna hur det ser ut mellan ungdomar från välbärgade respektive socioekonomiskt utsatta områden.

4.2 Urval

För att hitta lämpliga respondenter till denna studie gjordes ett bekvämlighetsurval samt ett snöbollsurval. Ett bekvämlighetsurval innebär att forskaren väljer personer som anses relevanta till forskningsämnet och som väljs genom personliga kontakter. Fördelar med bekvämlighetsurvalet är att forskaren sparar tid och pengar eftersom det finns tillgängliga respondenter som är anpassad till studien (Bryman 2011, s. 433).

Snöbollsurval innebär att forskaren ser till att få kontakt med ett mindre antal respondenter som anses relevanta för studien. Dessa respondenter används sedan för att få kontakt med andra som skulle vilja delta i studien (Bryman 2011, s.196). Det finns både för- och nackdelar med ett snöbollsurval. Fördelen är att det går snabbt att hitta nya respondenter. Nackdelen med snöbollsurval är respondenternas anonymitet. De deltagarna som har rekommenderat andra att delta i studien kommer att känna igen vilka det skrivs om i studien och sprida informationen vidare. Dessutom finns en risk med ett snöbolidet urval, eftersom forskaren riskerar att i sin undersökning begränsas till kartläggningen av ett socialt nätverk (Bryman 2011, s.196). Anledningen till valet av tillvägagångssättet för studiens urval var att hitta lämpliga respondenter så snabbt som möjligt. Genom ett snöbollsurval kunde vi hitta relevanta personer i våra sociala nätverk. Ett annat skäl för vårt val av just denna urvalsmetod var de rådande omständigheterna kring Covid-19 pandemin. Vårt val av de socioekonomiskt utsatta områdena har skett genom en rapport från Botkyrka Kommun (Botkyrka kommun 2014). Medan vårt val av de välbärgade områdena har skett genom två olika undersökningar från Statistiska Centralbyrån. Deras rapporter/ undersökningar handlar om socioekonomisk status där bland annat utbildning inkomst och antal invånare med utländsk bakgrund inom olika kommuner i Sverige har granskat.

Nacka och Skuru tillhör Nacka kommun, och enligt SCB har befolkningen i Nacka kommun den 5:e högsta medianinkomsten per capita i Sverige (Statiska Centralbyrån 2020b). Andelen högtbildade personer, enligt SCB:s definition: personer med eftergymnasial utbildning som är tre år eller längre, är 39,0% och den 10:e högsta i landet (Statiska Centralbyrån 2020b).

Hammarby sjöstad och Hornstull tillhör Stockholms kommun, befolkningen i Stockholms kommun har den högsta medianinkomsten per capita i Sverige (Statiska Centralbyrån 2019c). Andelen högtbildade personer, enligt SCB:s definition: personer med eftergymnasial

utbildning som är tre år eller längre, är 41,8% (nationellt genomsnitt: 27,0%) och den högsta i landet (Statiska Centralbyrån 2019c).

Norsborg och Hallunda tillhör inom Botkyrka kommun. Botkyrka har alltid varit en traditionell arbetarklass och lägre medelklass kommun. Invånarna i Botkyrka har samma socioekonomiska status som arbetarklass, men mångfalden av invånarnas familjehistorier är mycket mer varierande när det gäller klassfrågan (Botkyrka kommun 2014).

I presentationen av intervjupersonerna nedan har vi valt att byta ut respondenternas riktiga namn mot fiktiva namn och inte skrivit vilket gymnasium dem studerar på, utan bara gett information om deras val av program. Nedan ges en kort översikt om intervjupersonerna där vi har valt att ta med deras ålder, vart de bor, deras val av program på gymnasiet och deras fritidsintressen. Anledning till informationen nedan är för att ge en övergripande bild på hur respondenterna är som individer.

Ungdomar från välbärgade områden.

Amanda 18 år, uppvuxen och bor i Hornstull, studerar inom naturvetenskapliga linjen, går på hästridning, jobbar vid sidan om studierna.

Josef 18 år från, uppvuxen och bor i Skuru, studerar inom naturvetenskapliga linjen, går på handboll, jobbar vid sidan om studierna.

Sandro 18, uppvuxen och bor i Nacka, studerar inom ekonomlinjen, går på hockey, jobbar vid sidan om studierna.

Alexandra 18, uppvuxen och bor i Nacka, studerar inom samhällsvetenskapliga linjen, håller på med fotografi, jobbar vid sidan om studierna.

Linnea 18 år, uppvuxen och bor i Hammarby sjöstad, studerar inom naturvetenskapliga linjen, går på innebandy, jobbar vid sidan om studierna.

Ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden.

Svetlana 17 år, uppvuxen och bor i Norsborg, studerar inom samhällsvetenskapliga linjen, gillar att gymma.

Pamela 18 år, uppvuxen och bor i Norsborg, studerar inom ekonomlinjen, gillar att gymma.

Bianca 18 år, uppvuxen och bor i Hallunda, studerar inom spelutbildning, går på fotboll.

Amir 18 år, uppvuxen och bor i Norsborg, studerar inom fordonslinjen, håller på med musik.

Sophia 17 år, uppvuxen och bor i Hallunda, studerar inom IB programmet, gillar att gymna.

4.3 Datainsamlingsmetod

Anledning till vårt val av kvalitativa intervjuer var för att vi ville att intervjuerna skulle kännas mer som en konversation med respondenterna än en intervju och intervjuerna definieras som en samtalsrelation där forskaren försöker förstå intervjun eller dem som intervjuas. En intervju kan vara uppbyggd på olika sätt och det som skiljer de är graden av strukturering (Trost 2010, s.40).

Aspers identifierar fyra typer av intervjuer baserat på deras olika strukturer. Dessa är; strukturerade intervjuer, semistrukturerade, tematiskt öppna intervjuer och öppen intervju (Aspers 2011, s.143). Till denna studie har vi använt oss av en semistrukturerad intervju. Vid användning av semistrukturerade intervjuer har forskaren en lista över specifika teman som tas upp under intervjun och samtidigt har den som intervjuas en stor frihet att utforma svaren på sitt eget sätt (Bryman 2011, s. 415). Med semistrukturerade intervjuer har intervjuaren chansen att ställa frågor som inte ingår i intervjuguiden, bara om intervjuaren anknyter frågan till något som intervjupersonen har sagt.

För att komma fram till relevanta frågor till våra frågeställningar har vi använt oss av en intervjuguide (se bilaga 1). Intervjufrågorna konstruerades utifrån de valda teorierna, tidigare forskningen och våra egna frågeställningar vilket gjorde att dessa komponenter fanns som vägledare. En intervjuguide kan ses som en minneslista över vilka områden som ska täckas. Det kan även ses som en mer strukturerad lista över vilka frågeställningar som ska täckas eller beröras i en semistrukturerad intervju. Det viktiga med en intervjuguide är att frågorna gör det möjligt för forskaren att få information om hur respondenterna upplever sitt liv kring det ämne som tas upp och även att intervjuerna rymmer flexibilitet (Bryman 2011, s.149).

Vår intervjuguide är uppdelat i så kallade teman. Frågorna är sammankopplad till de valda teman och följer varandra på ett bra sätt så att det fanns en röd tråd mellan teman och frågorna. Frågorna i intervjuguiden är formulerad på ett sätt för att besvara studiens frågeställningar. Vid utvecklingen av intervjuguiden användes följande tillvägagångssätt. Intervjuguiden delades upp i olika teman som bestod av: bakgrundsfakta där frågor som till exempel "vad har dina föräldrar för akademisk bakgrund?" ställdes, fritidsintresse där till

exempel frågan “vad gör du på din fritid?” ställdes, identitetsutveckling där till exempel frågan “vad tycker du är viktig inom fritid?” ställdes och ungdomskultur där bland annat frågan “vilka värderingar är viktiga för ungdomskulturen?” ställdes. Detta gjordes i syfte för att det skulle delvis bli enklare för oss att leda intervjuerna, samtidigt gjordes det för respondenternas skull.

4.4 Praktiskt genomförande

Vi fick tag på respondenterna genom bekanta personer som gav oss kontaktuppgifter till 10 respondenter. Respondenterna blev därmed kontaktade via mail där det fanns all information de behövde veta inför intervjun. Det fanns bland annat information om syftet med vår forskningsstudie samt informationen av de etiska principerna. Tanken från början var att intervjua respondenterna i ett café i Stockholm. På grund av de nya restriktionerna angående Covid-19 pandemin ändrades planeringen och genomförandet av intervjuerna. Istället skedde intervjuerna online, med hjälp av videokommunikationsverktyget Zoom.

Respondenterna fick själva bestämma när intervjuerna kunde ske. Innan vi satte igång intervjuerna med varje respondent gav vi en kort information om upplägget. Respondenterna var medvetna om att intervjuerna skulle spelas in. Det gavs en förklaring om att det inspelade materialet skulle användas till studien, vilket de godkände. Intervjuerna tog mellan 35 till 40 min totalt. Intervjuerna spelades in med ett inspelningsprogram som heter Quicktime Player. När alla intervjuer var genomförda till börjades en transkriberingsprocess med alla 10 inspelade intervjuer där vi citerade våra respondenter noga och justerade inte det de sa. Vi stötte inte på några problem vid intervjuerna med respondenterna. Eftersom intervjuerna genomfördes via videokommunikationsverktyget Zoom kunde vi inte observera respondenternas kroppsspråk och kolla om de uttryckte sig på ett speciellt sätt när frågorna ställdes.

4.5 Dataanalys

Lindgren menar att kodning är en process för att identifiera en passage i texten eller andra dataobjekt (fotografi, bild), söka och identifiera begrepp och hitta relationer mellan dem (Lindgren 2016, s.68). Därför är kodning inte bara märkning; det är att länka data till forskningsidén och tillbaka till andra data. De koder som används gör att forskaren sedan kan organisera data, granska och analysera på ett strukturerat sätt, till exempel genom att undersöka relationer mellan koder. Vid kodning och analys av intervjumaterialet användes en öppen kodning. Syftet med öppen kodning är att läsa transkriptionerna noggrant och koda data rad för rad (Aspers 2013, s. 172). Först gjordes en framställning av så många koder som möjligt utan att tänka för mycket på hur de i slutändan kan sättas ihop. Framställning av dessa koder har skett genom marginalmetoden.

Marginalmetoden utgår från att forskaren skriver ut de transkriberade intervjuerna samt ett kodningsschema. Sedan med färg markerar forskaren svaren med den färgen som representerar den koden som passar in. Denna metod gör att materialet blir överskådligt och underlättar återtagningen och analysen (Aspers 2011, s.185). Detta gör att forskaren blir inriktad i ämnet och svarar tillbaka från respondenternas berättelser genom att fråga: Vad vill respondenten egentligen säga? Hur sägs det? Vad betyder det?

Vid sammanställning av intervjumaterialet identifierades sex huvudteman; ungdomars tankar om fritid, familj och vänners påverkan på fritidsaktiviteter, pengars inflytande på fritid, social/ allmän fritid, privat fritid och normer och värderingar inom ungdomskulturen. Sammanställning av dessa teman kopplades sedan till de teoretiska ramverken som gav en inblick till att besvara våra frågeställningar.

4.6 Trovärdighet

Att skapa trovärdighet i studiens resultat inbegriper både att forskarna har säkerställt att forskningen utförts i enlighet med de regler som finns och att resultatet rapporteras till de personer som är en del av den sociala verkligheten som har studerats för att dessa ska bekräfta att forskaren har uppfattat den verkligheten på rätt sätt (Bryman 2011, s.354–355). Till vår studie har vi operationaliserat begrepp från de valda teorierna och under konstruktionen av intervjuguiden gjordes begreppen som till exempel “fritid” och “aktiviteter” om till frågor som till exempel “vilka fritidsaktiviteter deltar du”, som skulle ställas till respondenterna och försökt att skapa en god trovärdighet i studien.

4.7 Tillförlitlighet

Tillförlitlighet innebär att en mätning är stabil och inte utsatt för till slumpinflytelser, att alla intervjuare frågar på samma sätt eller att situationen är likadan för alla. För att en studie ska kunna ha en hög tillförlitlighet ska andra forskare kunna upprepa samma studie och få samma resultat (Troost 2010, s.131–132). Eftersom det har redovisats hur vi har gått tillväga för att välja ut respondenter, vilka slags respondenter vi har intervjuat samt vilka frågor som har ställts under intervjuerna så skulle andra forskare kunna upprepa vår studie med samma frågor och liknande respondenter.

4.8 Etiska principer

Nedan diskuteras de etiska aspekter som vi har tagit hänsyn till. Detta görs för att göra respondenternas medverkan etisk försvarbar. De etiska aspekterna består av fyra punkter vilket är; informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Vi har tagit mest hänsyn till informationskravet, samtyckeskravet och konfidentialitetskravet.

4.8.1 Informationskravet och samtyckeskravet

I enlighet med informationskravet ska forskaren informera respondenterna om studiens syfte, om deras uppgift i studien och att uppgifterna som samlas in kommer att endast användas till studien samt att deras deltagande är frivilligt och att de har rätt att avbryta sin medverkan (Vetenskapsrådet 2002, s.7). Som det beskrivs ovanför, har vi informerat våra respondenter om detta under första kontakten. Samtidigt som vi informerade våra respondenter om studien,

tog vi även upp samtyckeskravet. Samtyckeskravet innebär att forskaren ska aktivt be om respondenternas samtycke till undersökningen i den mån det går (Vetenskapsrådet 2002, s.9–11). Två av våra respondenter var under 18 och på grund av det informerade vi deras äldre syskon om studiens syfte och fick deras samtycke. I enlighet med GDPR-reglerna för studentarbeten ska det samtycke samlas in skriftligt. Eftersom vi utförde våra intervjuer via videosamtal och att skicka ut till exempel mejl för att kunna samla in samtycke hade det blivit för strulig, istället samlade vi våra respondenters samtycke muntligt i början av varje intervju. Innan intervjuerna genomfördes informerade vi till respondenterna att de kunde avbryta sin medverkan eller avböja att svara på frågor.

4.8.2 Konfidentialitetskravet

Konfidentialitetskravet är kravet om respondenternas rätt till att få deras uppgifter omhändertagna. Respondenterna ska informeras om att deras utgivna uppgifter som framkommer i studien ska hanteras med största möjliga konfidentialitet. Det som utlovas under detta krav är att deras integritet och anonymitet ska respekteras och prioriteras (Vetenskapsrådet 2002, s.12). Innan intervjuerna genomfördes informerade vi våra respondenter om att deras uppgifter kommer att hanteras med konfidentialitet och att vi forskare är de enda som kommer få tillgång till de uppgifterna. Därmed har vi bytt ut respondenternas riktiga namn mot ekvivalenta namn, det vill säga påhittade namn.

5. Resultat och analys

De teman som behandlas i detta kapitel är ungdomars tankar om fritid, familj och vännerns påverkan på fritidsaktiviteter, social/ allmän fritid, privat fritid samt normer och värderingar inom ungdomskulturen.

5.1 Ungdomars tankar om fritid

Ett intressant ämne som våra respondenter Lyfter är deras syn på fritid. Det går att se ett tydligt mönster bland ungdomars syn på fritid. Ett exempel på detta kan ges i citatet från intervjun med Svetlana nedan:

Jag skulle nog säga att det är viktigt som ungdom att leva i nuet och inte tänka långt fram. Jag har alltid trott på att planering är viktigt inom fritid, men för oss ungdomar i förorten blir saker och ting ändå inte som man har planerat. Det leder oftast till konflikter. - Svetlana från Norsborg

Ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden menar att det är viktigt att njuta och ta vara på fritid som ungdom. Fritid ses som ett tillfälle för de att lämna verkligheten. Ett tillfälle för de att släppa olika roller. Med andra ord ses fritid som ett tillfälle för de att njuta av ungdomstiden. För att göra det på ett rätt sätt handlar det inte om planering, utan det handlar mer om spontanitet. Enligt Svetlana består planering av fritid av många saker. Exempel på dessa kan vara tid, plats, antal personer etc. När saker och ting inte går som planerat skapas konflikter och när konflikter skapas ställs allting in. Deras tankesätt inom fritid är att det är viktigt att leva i nuet och ta vara på ungdomstiden och inte tänka så långt fram. Ungdomar från välbärgade områden har en annan åsikt om detta. Ett exempel på detta kan ges i citatet från intervjun med Linnea nedan:

Jag skulle nog säga att tid och planering är viktigt inom fritid. Ibland har jag perioder då jag känner att jag verkligen inte har tid för fritid. Det kan var för att jag har för mycket plugg, blir inkallad till jobbet, känner mig utmattad etc. Jag försöker som sagt att hitta någon lucka när jag ska träffa mina vänner - Linnea från Hammarby sjöstad

Även fast båda grupperna är ambitiösa känner de välbärgade ungdomarna en större press i vardagen och därmed ett behov att behöva planera alla sina aktiviteter. Att de känner en press i vardagen beror delvis på stress. Ungdomar från välbärgade områden känner sig mindre stressad när de har ett upplägg av vardagen. Tvärtom blir det för ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden. De känner sig mindre stressad när de inte behöver planera och ha ett upplägg av vardagen.

Linneas syn på fritid går att förstå utifrån Thing, Nielsen och Ottesens (2014) forskningsstudie om hur medelklass-studenter hanterar tidspress mellan skola, arbete och fritid. Thing, Nielsen och Ottesens (2014) framhåller att planeringen av fritid är en strategi för att minimera stress. Linneas och Svetlana syn på fritid går dessutom att koppla till Bourdieus (2019) teori om habitus och fält. Det är väldigt vanligt att normer och värderingar styrs av individer inom samma fält. Linneas position i det sociala rummet påverkas av individer som har lika högt innehav av det ekonomiska och kulturella kapitalet som henne. Planering och struktur är något som anses vara viktig inom Linneas fält och därmed har hon format sin habitus utifrån det. Svetlana habitus har format genom hennes erfarenheter av konflikter av planering och struktur.

Bland våra respondenter framkommer det tydliga skillnader när det gäller deras umgängeskrets, där vänskapskrets spelar en stor roll. Olika grupper av vänskapskrets tar fram olika aspekter av ens personlighet. Ett exempel på hur ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden resonerar kan ges i citatet från intervjun med Bianca nedan:

Vi umgås helst i en mindre grupp av människor, helst personer vi känner. Det är dessutom sällan att du ser oss ungdomar från förorten umgås med både tjejer och killar, utan det är mer grupperad att tjejer umgås för sig och killar för sig. Vi ser varandra som bröder och syskon men när vi umgås med varandra så splittras vi eftersom våra intresset skiljer sig - Bianca från Norsborg

Det visar sig att respondenterna från socioekonomiskt utsatta områden helst umgås i mindre grupper av människor. Biancas resonemang ger oss en förklaring till deras tankesätt. Att umgås med personer som kommer ifrån samma kvarter skapar tillit och förtroende. Många av våra respondenter från socioekonomiskt utsatta områden resonerar liknande. Ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden är inte lika öppna av sig som ungdomar från välbärgade

områden. De är mer privata av sig och håller gärna saker och ting för sig själva. Ungdomar från välbärgade områden har en annan uppfattning. Ett exempel på detta kan ges i citatet från intervjun med Alexandra nedan:

Vi ungdomar ifrån innerstad är ganska öppna, vi går på fester och socialiserar oss där vi umgås med både tjejer och killar som grupp. Vi gillar att träffa nya människor
- Alexandra från Gustavsberg.

Alexandra menar att det kan vara nyttigt att ha en stor vänskapskrets eftersom det i sin tur kan leda till något. Vad som också går att se i Biancas resonemang är att ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden är grupperade, där tjejer och killar umgås var för sig. Enligt Bianca är det inte okej att blanda sig in i varandras "business" trots att de ser varandra som bröder och syskon eftersom det invaderar ens privatliv. För ungdomar från välbärgade områden är det inget fel att ta del av varandras privatliv. Det är viktigt att vara öppen bland nya människor eftersom det leder till en djupare vänskap med de inblandade individerna enligt dem.

Biancas och Alexandras resonemang går att förstå utifrån Goffmans (2014) teori om dramaturgi där han beskriver hur människor försöker kontrollera det intryck de ger andra i sociala möten. Biancas vänskapskrets går att förstå utifrån Goffmans (2014) teori om den bakre regionen. Här handlar det mer om att ungdomarna ser varandra som familj eftersom de är uppväxta inom samma kvarter. De umgås hellre med en vänskapskrets som anses mer som privat än offentlig eftersom då kan de vara sig själva där de inte behöver skådespela framför en publik. Alexandras kompisgrupp går att förstå utifrån Goffmans (2014) teori om den främre regionen. Perspektivet ser annorlunda ut inom den främre regionen. Här handlar det om att bjuda på sig själv och visa sitt bästa så andra får en bra uppfattning av dig som person.

Det som går att ta del av Alexandras och Biancas resonemang utifrån Goffmans teori är att var och en av oss har olika sociala självbilder. Det vill säga att individer anpassar sitt beteende beroende på vilken social klass de för stunden befinner sig i. Social klasser hjälper direkt eller indirekt till att utveckla stereotyper och fördomar mot andra än den klassen individen själv tillhör. Människor på varje klassnivå tenderar att se de ovanför sig själva som till exempel snobbiga, pretentiösa, exploaterare etc. Individer i en klass bedömer individer i andra klasser utifrån sina egna förutsättningar och värderingar. Därmed skapas en känsla av

”oss” och ”dem” mellan människorna. Det går också se att olika grupper bildas när människor integrerar sig i sociala sammanhang kring gemensamma intressen och aktiviteter.

5.2 Familj och vänners påverkan på fritidsaktiviteter

Det visar sig att de flesta av våra respondenter från välbärgade områden har ett intresse för olika lagsporter. Ett exempel på detta kan ges i citatet från intervjun med Josef nedan:

Jag spelar handboll och har gjort det sedan jag gick i grundskolan. Vad som fick mig att intressera för just handboll var nog för att jag oftast åkte och kollade på när mina bröder hade matcher. Pappa var dessutom tränare för mina bröder, vilket gjorde att jag blev mer intresserad av handboll - Josef från Nacka.

Josefs resonemang tyder bl.a. på att hans familj har påverkat hans intresse av lagsport. Bland respondenterna från välbärgade områden visar det sig att familjen har en stark påverkan på deras intresse för en fritidsaktivitet. Det går därmed att dra slutsatsen att föräldrar i familjer från välbärgade områden är mer närvarande i ungdomarnas liv bland annat genom att delta i fritidsaktiviteter. Ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden upplever det annorlunda/har en annan erfarenhet. Ett exempel på detta kan ges i citatet från intervjun med Sophia nedan:

Jag deltar inte i någon fritidsaktivitet, inte gjort det på länge. På min fritid gillar jag att gymma. Min kompis fick mig att börja för att jag vill känna mer bekväm i min kropp. För att vara ärlig så har jag märkt att fritidsaktiviteter börjar tappa sin status, i alla fall bland ungdomar i förorten - Sophia från Hallunda

Det visar sig att respondenter från socioekonomiskt utsatta områden resonerar väldigt likt Sophia när det kommer till fritidsintressen. Att utöva någon lagsport är inte lika utbrett hos ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden. Vänskapskretsen/er är den påverkande faktorn. Fritidsaktiviteter i socioekonomiskt utsatta områden har inte lika högstatus som den har i välbärgade områden.

Josef och Sophias resonemang visar på att olika grupper av människor har olika inflytande på deras intresse till olika fritidsaktiviteter. Deras inställning till olika aktiviteter går att förstå

utifrån Sjäddins och Romans (2018) forskningsstudie om familjens inflytande på fritidsaktiviteter. Josefs intresse för handboll började vid tidig ålder där hans familj bidrog till handbolls-intresset. För Josef handlade det inte om hur duktiga hans bröder var på handboll, utan det handlade mer om deras inställning till lagsporten. Det som går att se utifrån Josefs handling är att spela lagsport i ung ålder gör det möjligt för ungdomar att delta i sociala interaktioner, arbeta tillsammans för att uppnå mål och bygga färdigheter som lagarbete och ledarskap. Att vara en del av ett team tillåter ungdomar att utforska vilka styrkor och svagheter de har. Anledningen till att Sophia började gymma beror på hennes vänskapskrets. Vad som går att se av Sophias beslut är att synpunkter från en vänskapskrets bidrar till ett team, oavsett om det är en ledande position, kommer det i slutändan att bidra till att öka ett barns självkänsla och självförtroende. Att vara en del av en vänskapskrets gör det möjligt för ungdom att ge och ta emot beröm, och att få erkännande från en lagkamrat som visar erkännande för deras ansträngningar som därmed ökar deras självkänsla.

Sophias resonemang om att fritidsaktiviteter har tappat status bland ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden går att förstå utifrån Bourdieus (2019) teori om fält och kapital. Bourdieu (2019) menar att sociala områden är miljöer där konkurrensen är mellan olika individer som har olika position i en klass som de vill visa i fältet. Ungdomar som kommer från ett område med ett stort innehav av det ekonomiska kapitalet har bättre förutsättningar att inrikta sig på aktiviteter som kostar mer. För ungdomar från välbärgade områden kanske det är viktigt att hålla sig sysselsatt under fritiden. Att hålla sig sysselsatt och vara aktiv inom en lagsport kan därmed symbolisera status. För ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden spelar status inom en aktivitet inte så stor roll. Dessa ungdomsgrupper kommer från ett område som inte har ett stort innehav av det ekonomiska kapitalet vilket gör att organiserade aktiviteter inte spelar så stor roll. Istället sysselsätter de sig inom aktiviteter där de fokuserar mer på sig själv och där de inte behöver bry sig om andra runt omkring dem.

5.3 Pengars inflytande på fritid

En fråga som splittrade respondenterna inom ämnet fritid var synen på pengar. Bland respondenterna diskuterades det om vad för inverkan pengar har på samhället och om det har en påverkan på hur ungdomar spenderar sin fritid. Ett exempel på detta kan ges i citatet från intervjun med Alexandra nedan:

Jag skulle nog säga att pengar är den största prioriteringen på vad man kan göra på sin fritid. Vi lever i kapitalistsamhälle där du inte kan göra något på fritid om du inte har pengar. Idag måste man typ jobba ihjäl sig för att kunna spendera en ordentlig fritid -
Alexandra från Gustavsberg

Vad som går att utläsa av Alexandras resonemang är att pengar är avsatta för att finansiera materialistiska inköp som gör dig glad och avslappnad. Ungdomar från välbärgade områden spenderar mer tid i innerstan än vad de gör i sina områden. Därmed har de en bild av att verkligheten inte är gratis, utan att allt kostar. Många av våra respondenter från välbärgade områden hade ett extrajobb vid sidan om plugget. De är medvetna om att de lever i ett kapitalistiskt samhälle och att de inte går att klara sig utan pengar. Ju mer pengar människor har, ju mer går det att spendera på roliga aktiviteter under fritiden. Ungdomarna från socioekonomiskt utsatta områden resonerar annorlunda. Ett exempel på detta kan ges i citatet från intervjun med Pamela nedan:

Här i förorten är det väldigt vanligt att man gillar att räkna ut hur mycket saker och ting kostar. Vi umgås istället med varandra i parker och röker vattenpipa eller så umgås vi hos någon och bara chillar. - Pamela från Norsborg

Ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden har en annan syn på pengar. Här handlar det om själva aktiviteten under fritiden som prioriteras. Pamelas resonemang ger oss en inblick om detta. Ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden är medvetna om att saker och ting kostar i samhället, precis som ungdomarna från välbärgade områden gör. Skillnaden mellan ungdomsgrupperna är att ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden prioriterar fritid över pengar. För de handlar det om att de gör det de kan av situationen. De har inte den ekonomiska medlen som krävs för att utföra en annan aktivitet, så de begränsas till att umgås med varandra i orten.

För att förstå Alexandras och Pamelas tänkesätt när det kommer till pengars inflytande på fritid handlar det om att förstå deras relation till kapital och fält. Samhället är enligt Bourdieu (2019) uppdelat i områden av handlingar som han kallar "fält". Var och en med en specifik maktstruktur är relaterad till specifika fält, habitus och kapital.

Utifrån Bourdieus (2019) teori om kapital och fält går det att se att Alexandra har ett högre innehav av det ekonomiska kapitalet än Pamelas på grund av sin familjs klasstillhörighet. Detta gör att hon utvecklar en kapitalistisk bild av verkligheten. Alexandra har därmed utvecklat ett habitus där hon kopplar pengar till motivation. Inom Alexandras fält ses pengar som en drivkraft som driver henne och de individer inom samma fält som henne till att förflytta sig runt och prova nya aktiviteter. Pamelas relation till pengar påverkas av det kulturella kapitalet. Hennes uppfattning om pengar handlar om ansvar och framgång.

Livskvalitet är allmänhetens och samhällets allmänna välbefinnande. Det inkluderar en lycklig, hälsosam och komfortabel livsstil som upplevs av enskilda personer men också i grupper. Bland våra respondenter diskuterades frågan om fritid är viktigare än pengar. Våra respondenter har en delad åsikt när det kommer till frågan om vad en god livskvalitet är. Ett exempel på detta kan ges i citatet från intervjun med Linnea nedan:

Som liten var det mina föräldrar som skötte allt det där med ekonomin för innebandyträningarna. När jag blev 17 år och fick ett deltidsjobb på Coop ville jag ta ekonomin i mina egna händer. Idag betalar jag 750 kr för en innebandysäsong. Jag skulle nog säga att jag lägger ner runt minst 2000 kr på innebandy. När det kommer till hur mycket jag spenderar på fritid, låt oss säga runt 6000kr i månaden - Linnea från Hammarby sjöstad

Våra respondenter från välbärgade områden hade en tendens att vilja ta saker i egna händer och därmed börja jobba vid sidan om plugget. Att kunna tjäna sina egna pengar och sedan spendera dem gör dem lyckliga. Ungdomar från välbärgade områden är medvetna om deras fritidsaktiviteter kostar mycket. Att sköta saker och ting på egen hand säger ganska mycket om dig som individ. Tankarna kring pengar ser annorlunda ut för ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden. Ett exempel på detta kan ges i citatet från intervjun med Amir nedan:

Pengar är viktigt i dagens samhälle och man ska inte slösa på det på onödiga saker tycker jag. Om det är någonting jag lägger ner pengar på så är det kläder och skor. Det är viktigt att se bra ut eftersom kläder visar en slags status och i förorten är det viktigt att visa "att det här är mina områden - Amir från Norsborg

För ungdomar som kommer från socioekonomiskt utsatta områden handlar det om att resonera över sina val av köp. De menar att det går att lösa många problem om människor har obegränsad tillgång på pengar. Det kan leda till att människor möter grundläggande problem i livet om människor inte resonerar över sina val om pengar. Många av våra respondenter som kommer från socioekonomiskt utsatta områden håller inte på med några fritidsaktiviteter. Detta gör att de väljer att spendera pengar på andra saker som anses viktiga för dem, till exempel kläder.

Vad som går att se är att både Linnea och Amir har ett särskilt slags habitus när det kommer till deras relation till pengar. Detta koncept beskriver deras nuvarande personlighet baserat på deras situation och de människor som påverkade dem under deras uppväxt. Bourdieu menar för att förstå individens handlingar handlar det om att förstå deras relation till de olika kapitalformerna (Bourdieu 1992, s. 69). Det går att se att Linnea har ett stort innehav av ekonomiskt och kulturellt kapital. Amir har ett lägre innehav av ekonomiskt kapital. Linnea kommer från ett område där det ekonomiska kapitalet har en större ställning jämfört med området Amir kommer ifrån. Deras innehav av det ekonomiska kapitalet har därför format deras habitus på olika sätt. För Linnea handlar det ekonomiska kapitalet om ansvar. Hon vill se sig själv som kraftfull och kunna svara på vad som behöver göras. För Amir handlar det ekonomiska kapitalet om perspektiv. Han menar att pengar formar ens självkänsla och identitet som person. Under tidig ålder har Linnea och Amir lärt sig olika normer och värderingar om livet utifrån deras omgivning. För Linnea handlar det kulturella kapitalet om erfarenhet och kontakter. Hon är medveten om att inneha ett socialt kapital anses vara nyttig eftersom det kan leda till möjligheter och kontakter för framtida jobb. Främst genom hennes föräldrar men även genom henne själv. För Amir ser det kulturella kapitalet lite annorlunda ut. För honom handlar det istället om värde i saker. Under sin uppväxt har han lärt sig att saker och ting har ett värde. Hans handlingar och vad han väljer att spendera pengar på under sin fritid påverkas också av det sociala kapital där umgängeskretsen i hans kvarter har en inverkan på habitus.

5.4 Social/ allmän fritid

Intervjumaterialet ger en bra inblick i var ungdomar föredrar att spendera sin fritid.

Ungdomar från välbärgade områden föredrar innerstan och ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden föredrar att vara inom sina kvarter.

Jag spenderar mestadels min tid i stan. När jag spenderar fritid med mina vänner blir jag en pratglad person. Man skulle kunna se Stockholm city som en mötesplats för oss ungdomar. Vi kan prata om ett ämne och sen flyter det bara på och helt plötsligt pratar vi om något helt annat - Sandro från Skuru.

Med Sandros resonemang ges en inblick i hur ungdomar från välbärgade områden spenderar sin fritid och det syns tydligt att de föredrar innerstan. När Sandro träffar sina vänner blir han en pratglad person. Han ser innerstan som en mötesplats för ungdomar. När Sandro umgås med sina vänner kan han prata om allt möjligt. Ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden föredrar att spendera sin fritid i anslutning till sina kvarter. Ett exempel på detta kan ges från ett citat med en intervju med Sophia nedan:

När jag är med mina vänner från gymnasiet brukar vi vanligtvis spendera mycket tid i parker. I stan behöver jag liksom klä upp mig och fixa mig inför träffen med mina gymnasiekompisar för att passa in - Sophia från Hallunda

Från Sophia ges en inblick att ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden helst spenderar sin fritid i områden där de bor. En anledning till detta var att de kände sig mer bekväma. Sandros resonemang om hur ungdomar från välbärgade områden spenderar sin fritid kan förstås utifrån Abbott-Chapmans och Robertsons (2013) studie om ungdomars förhållande till sociala konstruktioner. Abbott-Chapman och Robertson menar att ungdomar relaterar fritidsaktiviteter med bland annat offentliga utrymmen för att det formar deras självkänsla och det kan förknippas med hur Sandro blir en pratglad person när han träffar sina vänner i innerstan, vilket kan ses som ett offentligt utrymme. Sophias resonemang kring att hon måste klä upp sig och välja rätt kläder när hon träffar sina vänner från gymnasiet eftersom hennes vänner gör det, kan förstås utifrån Goffmans intrycksstyrning (2014). Goffman (2014) menar att individer försöker styra andras bild/ intryck av dem, genom att till exempel klä sig eller sminka sig på ett visst sätt som förmedlar "rätt" intryck.

När det kommer till beteende och interaktion med nya människor går det att se en tydlig skillnad bland ungdomar från välbärgade områden respektive från socioekonomiskt utsatta områden. Ungdomar kan ha olika tankar, känslor eller attityder när de till exempel träffar nya personer på en fest. Ungdomar från välbärgade områden kan ses som mer sociala där de vill träffa nya personer.

På fester jag är väldigt pratglad och klickar bra med många, detta gör att så fort jag kommer till festen blir jag introducerat som “den klickbara personen” - Sandro från Skuru

Sandro menar att han klickar bra med nya människor på fester. Han är pratglad och därmed blir han introducerat som “den klickbara personen” av sina vänner när han är och festar. Ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden kan beskrivas mer som privata och som har svårt att ta in nya människor i sin krets.

När jag chillar i centrum får jag oftast attityd eftersom det är viktigt att ha koll på vem som kommer in till förorten. Man vill inte att “random” främlingar ska umgås här, det är liksom vårt område - Amir från Norsborg

Ovanför ges ett exempel från en intervju med Amir där han menar att det viktigt att hålla koll på vem/vilka som kommer in till deras kvarter och därmed finns det ett syfte av att stå vid centrum. Sandros resonemang kring hur ungdomar från välbärgade områden beter sig när de träffar nya personer kan förstås utifrån Goffmans (2014) teori om den främre regionen. Goffman (2014) menar att individer ses som skådespelare på en scen inför en publik och publikens förväntningar på “rollerna” påverkar skådespelarens beteende. Ungdomar som deltar i fester kan känna att de måste ta på sig andra “roller” och uppföra sig inför andra eftersom de andra har stora förväntningar. Talesättet att “vakta förorten” bland ungdomar som kommer från socioekonomiskt utsatta områden kan knytas till Abbott-Chapman och Robertsons studie om ungdomars aktiviteter i förhållande till sociala konstruktioner (2013). Abbott-Chapman och Robertson menar (2013) att de flesta ungdomarna söker privata utrymmen för att ha en säker miljö för gruppaktiviteter med nära vänner. Ungdomar som kommer från socioekonomiskt utsatta områden och som “vaktar” sitt område innebär att de inte vill att främlingar ska komma och umgås/ uppehålla sig i just deras område. Precis som

Amir, söker andra ungdomar som kommer från socioekonomiskt utsatta områden privata utrymmen för att kunna ha en säker miljö att umgås på där alla som bor i detta område är nära vänner.

5.5 Privat fritid

Ungdomar från välbärgade områden deltar ofta i fritidsaktiviteter. Ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden integrerar på ett annat sätt där de känner att de måste ta på sig en större roll. Till exempel som Amir beskriver nedan:

När jag umgås med mina barndomsvänner så tar jag rollen som en storebror. Vi ungdomar från förorten är mycket för familj och vänner och det är så det alltid har varit. - Amir från Norsborg

Vi ser varandra som bröder och syskon. Ifall något händer de så är jag där och jag vet att ifall något skulle hända mig så står de vid min sida - Pamela från Norsborg

Genom Amirs resonemang går det att se att han tar på sig rollen som storebror när han integrerar med sina barndomsvänner. Pamela beskriver att ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden ser varandra som en familj. De tar hand om varandra och ifall det skulle hända något finns dem där för varandra. Deras medvetandet förändras till familj och skydd där de bland annat tar på sig rollen som äldre syskon för att kunna beskydda de yngre syskonen.

När det kommer till handboll så blir jag en målinriktad person, jag lägger ner ganska mycket tid på handbollen eftersom det kostar ju trots allt. När det kommer till matcher blir jag en vinnarskalle, jag är ingen dålig förlorare men det känns ju såklart jättejobbigt att förlora - Josef från Skuru

Josefs beskrivning ger en inblick i hur individer kan bli målinriktade när de väl deltar i sportaktiviteter. Hur deras medvetande förändras kan tydligt kopplas till Goffmans (2014) teori om att fritid kan som en viktig del av individens identitetsutveckling.

Det framkommer att det finns en skillnad på hur ungdomar spenderar sin tid på kvällen. Ett exempel på detta kan ges i citatet från intervjun med Svetlana nedan:

På kvällarna blir vi mer privata av oss där vi möter upp närstående vänner. Med privat menar jag att vi umgås med personer från samma kvarter och att vi umgås på ett annorlunda sätt än vad vi gör i vardagen. - Svetlana från Norsborg.

Utifrån hennes resonemang kan man få en inblick i hur ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden är mer aktiva under kvällen än på dagen. Dessa ungdomsgrupper föredrar att träffa sina vänner på kvällen. Ungdomar från välbärgade områden ser kvällen som tid för avkoppling.

Mot slutet av dagen brukar jag oftast släppa allt och bli lite mer personligt av mig själv där jag brukar läsa poesi, dikter eller så läser jag olika genre på böcker som äventyr eller romantik - Amanda från Hornstull

Amanda beskriver sin kväll som en avslappnande stund där hon kan läsa poesi, dikter eller böcker. Den stora skillnaden mellan ungdomsgrupperna är att ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden föredrar att spendera kvällen ute med sina vänner. Ungdomar från välbärgade områden föredrar att slappna av och hålla sig hemma och förbereda sig inför nästa dag. Amandas och Svetlanas resonemang om hur ungdomarna från olika områden spenderar sin kväll kan förknippas med Goffmans (2014) teori om den bakre regionen. Ungdomarna från socioekonomiskt utsatta områden gör sig av med rollerna som de har under dagen som till exempel skolarbeten. De blir mer privata av sig själva under kvällen där de spendera tid med andra ungdomar från samma kvarter.

5.6 Normer och värderingar inom ungdomskulturen

Ungdomar i dagens samhälle kan ha olika normer och värderingar. En viktig norm är att visa sin status och bevisa att de tillhör en subkultur, som till exempel en ungdomskultur.

Mode symboliserar status. Populära märken är: Hugo Boss, Armani, Louis Vuitton. Många killar går dessutom runt i en axelväska eller en "becknar väska" som man kallar det i här förorten. - Sophia från Hallunda

Sophia menar att ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden tycker det är viktigt att kunna sticka ut ur mängden.

Mode ger status. Mode är en viktig grej inom ungdomskulturen i alla fall i Hornstull. Vart de än går kommer de se ungdomar i populära klädmärken som Gant, Polo, Lyle and Scott etc. - Amanda från Hornstull

Amanda ser mode som en viktig norm i ungdomskulturen och alla ungdomar som tillhör en ungdomsgrupp måste följa denna ritual och använda märkeskläder. Mode kan förknippas med ungdomskultur då det används som medel för att markera och förstärka gruppens identitet. Amandas och Sophias resonemang ger oss en inblick på hur ungdomar tar mode på allvar. Det som går att notera är att både ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden respektive välbärgade områden ser mode som något viktigt eftersom det symboliserar status. Ungdomarnas syn på mode kan förstås utifrån Bourdieus (2019) teori om fält där mode ses som symboliskt kapital och kan ses som en arena för en kamp om olika kapitalslag.

En annan viktig aspekt hos ungdomskulturen är de värderingar som finns inom grupperna. Ett exempel på detta kan ges i citatet från intervjun med Josef nedan:

Jag tror att integrera sig är ganska viktigt hos vår ungdomskultur. Om du inte kan integrera dig så blir det en ganska jobbig situation för dig som person. Du behöver liksom inte ha samma intresse för själva ämnet där du till exempel är med ett umgänge utan du kan liksom "låtsas" att du är intresserad av det. Jag brukar göra så, när jag går på fester brukar jag gå från grupp till grupp och bara "låtsas" att jag vet vad man pratar om, man kan ju liksom inte förvänta sig att alla har samma intresse - Josef från Nacka.

Josef beskriver att de viktiga värderingarna hos ungdomar från välbärgade områden är att mingla runt och vara sociala. Det kan bli en jobbig situation för de som inte är sociala och utåt. När ungdomar minglar runt med varandra handlar det inte om att ha samma intresse, utan det handlar om att improvisera och "låtsas" ha ett intresse för att kunna umgås med andra. Värderingarna hos ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden ser annorlunda ut än de i välbärgade områden.

Att stå i centrum ses inte som en slags aktivitet för oss ungdomar i förorten. Vi står inte där bara för nöjets skull utan vi står där för att vi "vaktar orten". Det är inget man kan bli en del av utan man växer upp och blir en del av det. Man kan inte bara komma från innerstan och säga jag vill bli en del av förorten, det funkar inte så - Amir från Norsborg

Amir menar att vem som helst inte kan bli en del av en ungdomskultur, utan individer växer upp och blir en del av det. Uttrycket "att vakta förorten" kan ses som en viktig värdering hos vissa ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden. Ungdomskulturen kan ses som ett sätt för ungdomar att uttrycka sina åsikter och belysa status.

Josefs tankar kring att vara öppen och mingla runt kan förstås utifrån Goffmans (2014) teori om den främre regionen om hur individerna tar på sig roller inför en publik. Goffman (2014) la märke till att individer planerar sitt uppförande noga och sina framträdanden i sociala miljöer. Amirs resonemang om att "vakta orten" kan förstås utifrån Bourdieus (2019) teori om fält och habitus på grund av att man växer upp och blir en del av orten skapar det någon form av habitus, som sedan påverkar hur individer agerar på fältet sedan. Utifrån hans teori ges en förklaring om hur fält och habitus hör ihop. Det ger oss en förståelse om varför ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden ser uttrycket att "vakta orten" som ett jobb. De vill inte att främlingar ska komma in och blanda sig i deras kultur. Amir tar även upp att vem som helst inte kan bli en del av en ungdomskultur. Bourdieus (2019) teori om habitus och fält kan förknippas in här eftersom ungdomar som växer in i ungdomskulturen måste ha i sitt medvetande att fältet alltid har haft "regler" som till exempel att "vakta orten" och de reglerna måste de följa tills de ändras. Amirs resonemang om att ungdomar från välbärgade områden inte kan komma och bli en del av förorten kan även förstås utifrån Behtouis (2019) studie om ungdomars deltagande i aktiviteter. Behtoui (2019) menar att social klass och migrerande bakgrund kan påverka ungdomars deltagande i aktiviteter. Eftersom ungdomar från välbärgade områden inte kan bli en del av förorten, kan det bero på deras sociala klass eftersom ungdomarna från socioekonomiskt utsatta områden tillhör samma sociala klass och kan ha migrerande bakgrund vilket kan bidra till att de vill spendera sin tid med dem som tillhör samma sociala klass.

6. Diskussion och slutsats

I detta kapitel förs en avslutande diskussion vilket berör uppsatsens resultat, som inleds med en återkoppling om studiens syfte och därefter en summering av resultatet. Efter summeringen av resultatet kommer det att tas upp viktiga aspekter som uppkom under intervjuernas gång. Kapitlet avslutas med en slutsats och förslag om vidare forskning inom fältet.

Syftet med denna studie var att söka förståelse för hur fritidsaktiviteter formar ungdomars identitet. Genom en jämförande studie mellan ungdomar från olika bostadsområden med skilda socioekonomiska förutsättningar har det gett oss en övergripande bild och förståelse om olika ungdomars syn på fritid. Vissa tycker att det är viktigt att använda fritiden för olika aktiviteter. Andra känner att det är mindre viktigt. Utgångspunkten till studien var att studera vilka faktorer som spelar roll på hur ungdomar spenderar sin fritid och hur utformandet av deras identitet sker genom det. Resultatet visar hur olika fritidsaktiviteter påverkar till viss del vad ungdomar gör på sin fritid, vilka fritidsaktiviteter som prioriteras framför andra och hur mycket tid och pengar ungdomar spenderar i olika fritidsaktiviteter.

Studiens resultat

Resultatet från våra respondenter har gett oss en detaljerad bild av ungdomars syn på fritid och vad det faktiskt gör på sin fritid. Många intressanta aspekter och synpunkter togs upp bland respondenterna när det kom till deras tankesätt om fritid. Det visar sig att det finns många häpnadsväckande aspekter och synpunkter när det kom till ungdomars syn på fritid. För att få en övergripande bild på detta har vi valt att dela in de i underrubriker.

Ungdomars fritid

Att hålla sig sysselsatt inom en organiserad fritidsaktivitet under vardagen ansågs som något viktigt hos ungdomar från välbärgade områden. Lagsport visar sig vara en populär trend bland dessa ungdomsgrupper. Det kan finnas olika förklaringar till just detta, en av de är att området/ platsen som individen är uppväxta i har en betydelse. Många av ungdomar från välbärgade områden lägger ner mycket pengar på lagsporter. Dessa är bland annat handboll, hockey och innebandy. Deras uppfattning till lagsport tyder mycket om status vilket går att förstå utifrån Bourdieus teori om fält, habitus och kapital.

Lagsporter är inte lika populära bland ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden. Något som istället är populärt bland dessa ungdomar är kvällsaktiviteter. Vad som räknas som kvällsaktiviteter går att diskutera, men för ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden räknas bland annat kvällspromenader, parkhäng och kvarterhäng som detta. På dagen ägnar de tid åt vardagliga aktiviteter och på kvällen ägnar de tid åt fritid. Ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden känner dessutom en starkare tillhörighet till sina kvarter och därför spenderar de sin fritid inom dessa platser.

Ungdomskulturen

Ungdomskulturen påverkar ungdomarnas syn och tankesätt om samhället och vad de gör på fritiden, vilka fritidsaktiviteter som prioriteras framför andra och hur mycket tid och pengar de spenderar på olika fritidsaktiviteter. Mode visar sig vara viktig trend inom ungdomskulturen och det är viktigt att hänga med de senaste normerna för att passa in. För både ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden respektive välbärgade områden anses populära märken som trendiga inom ungdomskulturen. Mode visar status och att det används som ett medel för att markera och förstärka en gruppidentitet hos ungdomar.

En annan aspekt inom ungdomskulturen bland ungdomarna från socioekonomiskt utsatta respektive välbärgade områden är värderingarna inom en ungdomskultur. Ungdomarna ser värderingarna inom ungdomskulturen på olika sätt och har olika perspektiv inom det. Ungdomar från välbärgade områden brukar gå mycket på hemmafester eller anordna egna hemmafester. Att vara öppen och mingla runt med människor anses vara viktig för ungdomar från välbärgade områden vilket de gör mycket under hemmafesterna. Anordnade hemmafester kan därmed ses som en ungdomskultur bland ungdomar från välbärgade områden.

De anser att vem som helst kan bli en del av en ungdomskultur. Ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden anser det motsatta. De menar att vem som helst inte kan bli en del av ungdomskulturen, utan individer växer upp och därmed blir en del av en ungdomskultur. För de handlar det om att hålla koll på människor som de känner och inte känner. Dessutom handlar det om att hålla utomstående personer borta från deras kvarter och ungdomskultur.

Svar på studiens frågeställningar

Det går att säga att ungdomars relation till fritid påverkar deras identiteter där det går att se deras relationer till en viss form av fritidsaktivitet. Ungdomarnas engagemang i processen att forma sin identitet kan förklaras genom Goffmans (2014) teori om den främre regionen och den bakre regionen. Fritid påverkar ungdomars syn på vardagen, beteende och relationer till andra. Dessutom påverkar det deras normer, värderingar och syn om samhället. För att förstå ungdomars syn och beteende till fritid behöver vi förstå deras relation till olika typer av kapitalresurser. Bourdieus (1992) teori om habitus, fält och kapital ger en övergripande bild till detta.

Sjödin och Romans (2018) studie visar på att olika föräldragrupper har olika inflytande när det kommer till ungdomars intresse till olika fritidsaktiviteter. Resultatet bland våra respondenter visar på liknande resultat. Vårt resultat visar däremot också på att organiserade fritidsaktiviteter symboliserar status och att olika vänskapskretsar är en bidragande faktor till hur aktiva olika ungdomsgrupper är inom en fritidsaktivitet. Behtouis (2019) studie visar på att ungdomars kön, sociala klass, migrerande bakgrund och sista året i grundskolan kan påverka deras deltagande i aktiviteter. Detta syns tydligt i vårt resultat bland ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden där de har en tendens att umgås med ungdomar inom samma kvarter/ område. Vårt resultat visar däremot på att olika ungdomsgrupper värderar ungdomskulturen på olika sätt och att det kan ses som ett sätt för ungdomar att uttrycka sina åsikter och belysa status.

Abbott-Chapman och Robertson (2013) menar att ungdomar relaterar fritidsaktiviteter med offentliga utrymmen för att det formar deras självkänsla. Resonemangen bland ungdomar från välbärgade områden visar på liknande resultat. Detta var något som inte stämde in hos ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden då det visade sig att de söker sig till privata utrymmen istället för offentliga utrymmen. Thing, Nielsen och Ottesen (2014) studie visar på hur viktig tid och planering är hos medelklass studenter. Detta är något som också syns tydligt bland våra respondenter från välbärgade områden. Däremot visar vårt resultat även på att omgivningen runt omkring dessa ungdomsgrupper (samhällsidealet) har en påverkande faktor till deras tankesätt om fritid.

Som övergripande slutsats av vår studie går det att se hur olika ungdomsgrupper spendera sin fritid utifrån ens socioekonomiska bakgrund/ vilket område man bor i. Ungdomar från välbärgade respektive socioekonomiskt utsatta områden påverkas olika av deras val av en fritidsaktivitet. De umgås på olika sätt, får självständighet på olika sätt och lägger ner olika vikt på val av aktiviteter vilket utvecklas deras identitet. Lagsport tenderar vara en populär fritidsaktivitet bland ungdomar från välbärgade områden. Att vara aktivt inom en organiserad fritidsaktivitet, som lagsport symboliserar status för de. Medan för ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden är oorganiserade fritidsaktiviteter, som kvällsaktiviteter populärt. Att vara aktivt inom en organiserad fritidsaktivitet är inte lika viktig. Ungdomskulturen påverkar ungdomars syn på fritid på olika sätt. Ungdomarna från välbärgade områden är mer öppna och vill delta i andra aktiviteter och lära känna nya personer. Medan ungdomarna från socioekonomiskt utsatta områden är mer privata av sig själva. De umgås och träffar sina välbekanta i sina kvarter och de står vid centrum och vaktar deras område tillsammans eftersom de inte vill att nya personer kommer in till deras område.

Förslag på vidare forskning

Vårt resultat visar mycket på att ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden spenderar mer av sin fritid runt omkring sina kvarter än till innerstan. Det hade därför varit intressant att studera om vad det finns för möjligheter runt omkring dessa områden. Samtidigt hade det varit intressant att göra en liknande kvalitativ jämförande studie men bara mellan ungdomar som bara kommer från socioekonomiskt utsatta områden för att se om de resonerar liknande. Det hade dessutom varit intressant att göra en jämförande studie om hur ungdomar från Stockholm, Göteborg eller Malmö ser på fritid och utifrån det få en förståelse av andra teorier än de teorierna som har använts. Exempel på dessa teorier hade kunnat vara George Herbert Mead teori om "den generaliserande andre" som handlar om den allmänna uppfattningen som en person har om de gemensamma förväntningar som andra har om handlingar och tankar inom ett visst samhälle. Varje gång en individ försöker föreställa sig vad som förväntas av dem tar de perspektivet hos den generaliserade andre. En kvantitativ studie hade också kunnat göras, där fokuset hade kunnat ligga på status bland fritidsaktiviteter, som till exempel om aktiviteter tappat status.

7. Referenser

Abbot-Chapman, J och Robertson, M (2013). Youth, Leisure and Home: Space, Place and Identity, *Loisir et Société / Society and Leisure*, 24:2, 485–506.

Andersson, E och Malmberg, B (2016). Segregation and the effects of adolescent residential context on poverty risks and early income career: A study of the Swedish 1980 cohort. *Urban studies*, Vol.55 (2), 365–383.

Aspers, P (2011). *Etnografiska metoder*. Uppl. 2:4. Malmö: Liber AB

Behtoui, A. (2019). Swedish young people's after-school extra-curricular activities: attendance, opportunities and consequences. *British Journal of Sociology of Education*, 40(3), 340–356

Blumer, H (1986). *Symbolic Interactionism*. Förlag: University of California press

Bourdieu, P (1992). *The logic of practice*. New ed. Cambridge: Polity

Bourdieu, P (1999). *Praktiskt förnuft: bidrag till en handlingsteori*. Göteborg: Daidalos

Bourdieu, P (2010). *Distinction a social critique of the judgement of taste*. London: Routledge

Bryman, A (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Uppl 2. Förlag: Liber

Giddens, A och Sutton, P (2014). *Sociologi*. Uppl 5:2. Lund: Studentlitteratur AB

Goffman, E (2010). *Jaget och Maskerna- en studie i vardagslivets dramatik*. Stockholm: Norstedts Förlagsgrupp AB.

Hjerm, M, Lindgren, S och Nilsson, M (2014). *Introduktion till samhällsvetenskaplig analys*. Uppl. 2.6. Malmö: Gleerups Utbildning

Magne, H och Krohn, S (1997). *Forskningsmetodik - om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Uppl 2. Lund: Studentlitteratur AB

Sjödin, D., & Roman, C. (2018). Family practices among Swedish parents: Extracurricular activities and social class. *European Societies*, 20(5), 764–784

Thing, L, Nielsen, S och Ottesen, L (2015) Are young people caught in the time bind? A sociological analysis of how young people in an upper secondary school view the issue of finding time to do sports or exercise in their spare time, *Annals of Leisure Research*, 18:1, 9–24

Trost, J (2010). *Kvalitativa intervjuer*. Uppl 4. Lund: Studentlitteratur AB

Vetenskapsrådet (2011). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Elanders Gotab.

Elektroniska källor

Botkyrka Kommun (2014). Facts about Botkyrka –context, character and demographics. (hämtad 2020-12-14)

<https://pjp-eu.coe.int/c4i/images/facts%20about%20botkyrka%20c4i%20may%202014.pdf>

Nationalencyklopedin, ungdom. <http://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/ungdom>. (hämtad 2020-12-14)

Nationalencyklopedin, ungdomskultur.

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/ungdomskultur>. (hämtad 2020-12-14)

Nationalencyklopedin, utsatt område. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/utsatt-område>. (hämtad 2020-12-14)

Riksrevisionen (2020). Riktade statsbidrag för socioekonomiskt utsatta områden https://www.riksrevisionen.se/download/18.d7dd17917250a746281048d/1590568518122/RiR%202020_14%20Anpassad.pdf

Statiska Centralbyrån (2020a), socioekonomisk indelning. <https://www.scb.se/dokumentation/klassifikationer-och-standarder/socioekonomisk-indelning-sei/>. (hämtad 2020-12-14)

Statiska Centralbyrån (2020b). Statiska centralbyrån: medborgarundersökning 2020 Nacka kommun. <https://www.scb.se/contentassets/ad7356deed2c4666ad81b7f00050da38/medborgarunders.-nacka-rapport-2020.pdf> (hämtad 2020-12-15)

Statiska Centralbyrån (2020c). Statistik om Stockholm – Befolkningsöversikt 2019. <https://start.stockholm/globalassets/start/om-stockholms-stad/utredningar-statistik-och-fakta/statistik/befolkning/befolkningsoversikt-2019.pdf> (hämtad 2020-12-15)

Ungdomsstyrelsen (2010). Ungdom och ungdomspolitik - ett svenskt perspektiv. https://www.mucf.se/sites/default/files/publikationer_uploads/ungdom-och-ungdomspolitik.pdf (hämtad 2020-12-15)

8. Bilagor

8.1 Intervjuguide

Bakgrundsfakta

- Presentera en kort presentation om dig själv (ålder, linje på gymnasiet, antal syskon etc.)
- Vad har dina föräldrar för akademisk bakgrund? (grundskola, gymnasium, universitet/ högskola?).
- Vad har dina föräldrar/ syskon för hobbies?
- Hur skulle du beskriva området där du bor i/ uppväxt i?

Frågor om fritidsintresse

- Vad gör du på din fritid, skulle du kunna beskriva din fritid under en vanlig veckodag
- Hur ser dina fritid ut under en vanlig helgdag?
- Finns det någon speciell ställe där du spenderar din fritid? (skolan, stan, café etc.)
- Vilka typer av fritidsaktiviteter deltar du i? (vad fick dig att intressera just för den/ de aktiviteten/ aktiviteterna?)
- Hur mycket pengar lägger du ner på fritidsaktiviteten?
- Tycker du att det finns någon aktivitet som anses mer trendiga än andra aktiviteter bland ungdomar?

Frågor om identitetsutveckling

- Vad tycker du är viktigt inom fritid? (motivera gärna).
- Hur påverkar fritid/ fritidsaktiviteter dig som person?
- Tycker du att det finns någon skillnad mellan hur ungdomar spenderar sin fritid? (motivera gärna)
- Hur ser ditt sociala fält ut? (till exempel kompisgrupp, träningsgrupp etc.)

Frågor om ungdomskultur

- Hur ser ungdomskulturen ut där du bor/ uppväxt i, samt hur attraktiva är de?
- Vilka värderingar är viktiga för ungdomskulturen?
- Hur blir ungdomar en del av en ungdomskultur?
- Hur tycker du att ungdomskulturen har förändrat ungdomars beteende när det kommer till fritid?